

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 1 czerwca 2011 r., złożonym w Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Żoliborza w W., D. L. wniosła o zmianę postanowienia Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w W., IV Wydział Cywilny z dnia 31 stycznia 2005 r. w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po M. L. (sygn. akt IV Ns 1333/04) i stwierdzenie, że spadek po zmarłej nabyła w całości wnioskodawczyni. W uzasadnieniu wniosku wnioskodawczyni podniosła, że nie została zawiadomiona przez Sąd o terminie rozprawy w sprawie IV Ns 1333/04; o toczącym się postępowaniu oraz o terminie rozprawy zawiadomił ją ojciec. Wnioskodawczyni wskazała, że o treści postanowienia zapadłego w sprawie IV Ns 1333/04 dowiedziała się dopiero w październiku 2005 r., a gdyby miała wiedzę o toczącym się postępowaniu, to złożyłaby wniosek o uznanie swojego ojca K. L. oraz swojej siostry A. S. za niegodnych dziedziczenia po swojej matce M. L. (wniosek – k. 2-7).

Uczestnicy postępowania A. S. (2), F. S. i J. S. wnieśli o oddalenie wniosku (protokół rozprawy – k. 30).

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2011 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy-Żoliborza w W. przekazał sprawę do rozpoznania tutejszemu Sądowi (postanowienie – k. 10).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. L. zmarła w dniu 4 lutego 1997 r. w W..

Dowód: odpis skrócony aktu zgonu, k. 4 akt sprawy IV Ns 1333/04.

W chwili śmierci spadkodawczyni pozostawała w związku małżeńskim z K. L. (2). Ze związku tego miała dwie córki – wnioskodawczynię D. L. oraz A. S. (2). Nie miała dzieci pozamałżeńskich ani przysposobionych. Nie sporządziła testamentu. W skład spadku po wnioskodawczyni nie wchodzi gospodarstwo rolne.

Dowód: zapewnienie spadkowe, k. 31.

W tutejszym Sądzie pod sygnaturą akt IV Ns 1333/04 toczyło się postępowanie w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po M. L.. W dniu 31 stycznia 2005 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy IV Wydział Cywilny wydał postanowienie, w którym stwierdził, że spadek po M. L. nabyli na podstawie ustawy mąż K. L. (2) oraz córki A. S. (2) i D. L. – każde z nich po 1/3 (jednej trzeciej części). Postanowienie to jest prawomocne.

Dowód: postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po M. L., k. 10 akt sprawy IV Ns 1333/04.

Wnosząc o stwierdzenie nabycia spadku po M. L., wnioskodawca K. L. (2) wskazał jako uczestniczki postępowania córki zmarłej A. S. (2) i D. L. oraz ich adresy. Adres zamieszkania D. L. podany przez wnioskodawcę okazał się jednak błędny – w trakcie postępowania o stwierdzenie nabycia spadku po M. L. D. L. zamieszkiwała przy ulicy (...) w W., a nie przy ul. (...), który to adres został podany przez wnioskodawcę.

Dowód: wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po M. L., k. 1 akt sprawy IV Ns 1333/04.

Wezwanie na rozprawę dla D. L. zostało wysłane przez Sąd na błędny adres wskazany przez wnioskodawcę i uznane za doręczone w drodze awizacji. Na rozprawę stawili się wnioskodawca K. L. (2) oraz druga uczestniczka A. S. (2).

Dowód: koperta z wezwaniem na rozprawę, protokół rozprawy, k. 7-8 akt sprawy IV Ns 1333/04.

D. L. została powiadomiona przez swojego ojca K. L. (2) o terminie rozprawy w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku po M. L. (okoliczność przyznana przez wnioskodawczynię, wniosek – k. 6).

K. L. (2) zmarł w dniu 20 grudnia 2010 r. w W.. Przed śmiercią sporządził w formie aktów notarialnych dwa testamenty. W testamencie z dnia 22 kwietnia 2009 r. sporządzonym przed notariuszem G. M., Rep. A nr 1814/2009 powołał do całego spadku swoich wnuków F. S. i J. S., każdego z nich do 1/2 części. W testamencie z dnia 5 listopada 2010 r. K. L. (2) wydziedziczył swoją córkę D. L..

Dowód: kserokopie aktu zgonu K. L. (2) oraz jego testamentów, k. 19a-19c.

W Sądzie Okręgowym w Warszawie pod sygnaturą XXV C 1186/11 toczyło się postępowanie z powództwa D. L. przeciwko A. S. (2), F. S. i J. S. o uznanie ich za niegodnych dziedziczenia po K. L. (2) i M. L.. Wyrokiem z dnia 22 sierpnia 2012 r. Sąd oddalił powództwo. Od tego orzeczenia powódka D. L., wnioskodawczyni w niniejszej sprawie, wniosła apelację. Wyrokiem z dnia 26 listopada 2013 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił przedmiotową apelację (sygn. akt VI ACa 264/13).

Dowód: kserokopie wyroków Sądu Okręgowego oraz Sądu Apelacyjnego, k. 54-55.

Powyższy stan faktyczny został ustalony przez Sąd na podstawie zapewnienia spadkowego złożonego przez wnioskodawczynię w trybie art. 671 k.p.c. (k. 31) oraz wskazanych wyżej dokumentów urzędowych oraz kserokopii dokumentów urzędowych.

Sąd nie znalazł podstaw do zakwestionowania wiarygodności i zupełności złożonego przez wnioskodawczynię zapewnienia spadkowego. Należy mieć również na uwadze, że nie było ono kwestionowane przez uczestników postępowania obecnych na rozprawie, na której zapewnienie to zostało złożone.

Odnosząc się do dokumentów urzędowych, które stały się podstawą ustaleń faktycznych Sądu w niniejszej sprawie (akt zgonu M. L., postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po M. L.) należy wskazać, że zostały one sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy i stosownie do treści art. 244 § 2 k.p.c. stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo stwierdzone. W ocenie Sądu brak podstaw do zakwestionowania prawdziwości i wiarygodności przedłożonych dokumentów urzędowych. Nie były one również kwestionowane przez strony postępowania.

Kserokopie dokumentów urzędowych przedłożone przez wnioskodawczynię, tj. kserokopie aktu zgonu i testamentów K. L. (2) oraz orzeczeń Sądu Okręgowego w Warszawie i Sądu Apelacyjnego w Warszawie, wydanych w postępowaniu o uznanie A., F. i J. S. za niegodnych dziedziczenia po K. L. (2) i M. L., w ocenie Sądu również zasługiwały na wiarę. Sąd nie miał wątpliwości, że przedłożone kserokopie są wiernym odzwierciedleniem treści oryginalnych dokumentów. Nadto należy podkreślić, że przedmiotowe dokumenty były dowodem na okoliczności niekwestionowane przez uczestników postępowania – fakt śmierci K. L. (2), okoliczność treści sporządzonych przez niego testamentów oraz okoliczność treści orzeczeń wydanych w postępowaniu o uznanie A., F. i J. S. za niegodnych dziedziczenia po K. L. (2) i M. L.. Mając na uwadze powyższe, Sąd w całości dał wiarę kopiom dokumentów, przedstawionym przez wnioskodawczynię.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 679 § 3 k.p.c. w razie przeprowadzenia dowodu, że spadek w całości lub w części nabyła inna osoba niż wskazana w prawomocnym postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku, sąd spadku zmieniając to postanowienie, stwierdzi nabycie spadku zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym. W niniejszej sprawie wnioskodawczyni nie dowiodła, że krąg spadkobierców po M. L. jest inny, niż ten wskazany w prawomocnym postanowieniu Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy z dnia 31 stycznia 2005 r. o stwierdzeniu nabycia spadku po zmarłej. Wbrew twierdzeniom wnioskodawczyni w sprawie IV Ns 1333/04 nie miały także miejsca takie wadliwości postępowania, które spowodowałyby, że wnioskodawczyni w postępowaniu tym była pozbawiona możliwości obrony swoich praw. Jednak nawet gdyby uznać, że wnioskodawczyni została pozbawiona takiej możliwości na skutek braku

wezwania przez Sąd na rozprawę w sprawie IV Ns 1333/08, to i tak należy podkreślić, że w niniejszej sprawie brak jest podstaw do zmiany prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po M. L..

Odnosząc się do poszczególnych twierdzeń wnioskodawczynie należy wskazać, co następuje.

Nie ulega wątpliwości, że we wniosku o stwierdzenie nabycia spadku po M. L. wnioskodawca podał błędny adres jednej z uczestniczek postępowania – D. L. – wnioskodawczynie w niniejszej sprawie. Na skutek tego D. L. nie otrzymała sądowego wezwania na rozprawę w sprawie IV Ns 1333/04. Po przeprowadzeniu rozprawy, na którą stawili się wnioskodawca K. L. (2) oraz druga uczestniczka A. S. (2) Sąd wydał postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po M. L.. Wnioskodawczynie z powyższego faktu wywodzi nieważność postępowania o stwierdzenie nabycia spadku po M. L.. W ocenie wnioskodawczynie brak sądowego zawiadomienia o rozprawie pozbawił ją możliwości obrony jej praw. Z taką argumentacją nie sposób się zgodzić. Niewątpliwie stosownie do treści art. 379 pkt 5 k.p.c., który ma zastosowanie w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku na mocy art. 13 § 2 k.p.c., nieważność postępowania zachodzi, jeśli strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw. Ma to miejsce m. in. wtedy, gdy strona nie została wezwana na rozprawę lub wezwanie zostało wysłane na błędny adres. Skutkiem takiej sytuacji jest brak udziału strony w posiedzeniu sądowym, a co za tym idzie - brak możliwości podnoszenia twierdzeń i zgłaszania dowodów na ich poparcie. W sprawie IV Ns 1333/04 nie miała jednak miejsca taka sytuacja. Wnioskodawczynie mimo braku sądowego zawiadomienia o terminie rozprawy miała wiedzę o jej terminie, co sama przyznała we wniosku (k. 6). O terminie rozprawy poinformował wnioskodawczynię jej ojciec. Wnioskodawczynie mogła zatem stawić się na rozprawę, brać w niej udział i zgłaszać stosownie wnioski, ale mimo wiedzy o terminie rozprawy nie stawiła się w sądzie. W takiej sytuacji nie może być mowy o tym, aby wnioskodawczynie była pozbawiona możliwości obrony swoich praw w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku po M. L. – jej niestawiennictwo na rozprawie nie było bowiem spowodowane nieświadomością o toczącym się postępowaniu, a skutkiem jej wyboru.

Jedynie ubocznie należy zauważyć, że nieprawidłowość w zawiadomieniu wnioskodawczynie o terminie rozprawy w sprawie IV Ns 1333/04 nie wynikała z błędów Sądu. Sąd doręczył zawiadomienie na adres wskazany przez wnioskodawcę i stosownie do przepisów obowiązujących w dacie rozprawy uznał to zawiadomienie za doręczone w drodze awizacji. Nie sposób zatem uznać, że zostały naruszone jakiegokolwiek przepisy postępowania. Ponownie należy jednak podkreślić, że nawet gdyby uznać, że Sąd w sprawie IV Ns 1333/04 naruszył jakiegokolwiek przepisy postępowania, to naruszenie to i tak nie miało wpływu na sytuację wnioskodawczynie, skoro wiedziała ona o terminie rozprawy od swojego ojca K. L. (2).

Nawet gdyby uznać, że trafna jest argumentacja wnioskodawczynie odnosząca się do pozbawienia jej możliwości obrony swych praw w sprawie IV Ns 1333/04, mająca wynikać z braku sądowego zawiadomienia o terminie rozprawy, to i tak w ocenie Sądu brak podstaw do zmiany postanowienia z dnia 31 stycznia 2005 r. w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po M. L.. Wnioskodawczynie nie wykazała bowiem, że krąg spadkobierców po zmarłej jest inny niż ten wskazany w przedmiotowym orzeczeniu, a w szczególności nie przedstawiła żadnych dowodów na poparcie swojego twierdzenia, że to ona powinna odziedziczyć cały spadek po M. L. jako jej jedyna spadkobierczyni.

Oczywiście Sąd miał na uwadze, że zgodnie z art. 670 zd. 1 k.p.c. sąd bada z urzędu, kto jest spadkobiercą. Mimo braku inicjatywy dowodowej w tym zakresie ze strony wnioskodawczynie Sąd był więc zobowiązany do ustalenia kręgu spadkobierców po M. L.. Sąd przeprowadził w tym zakresie stosowne postępowanie dowodowe, a jego wyniki były identyczne jak w sprawie IV Ns 1333/04.

W niniejszej sprawie wnioskodawczynie złożyła zapewnienie spadkowe, które stosownie do treści art. 671 k.p.c. jest dowodem na krąg spadkobierców po spadkodawcy oraz na okoliczność istnienia ewentualnych testamentów sporządzonych przez spadkodawcę. Na podstawie złożonego zapewnienia Sąd ustalił, że w chwili śmierci M. L. pozostawała w związku małżeńskim z K. L. (2) i z tego związku miała dwie córki – A. S. (2) oraz D. L.. Były to jedyne dzieci spadkodawczynie. Spadkodawczynie nie sporządziła testamentu. Przedmiotowe zapewnienie nie było kwestionowane przez uczestników niniejszego postępowania. Należy zauważyć również, że miało ono treść identyczną z zapewnieniem złożonym przez wnioskodawcę K. L. (2) w sprawie IV Ns 1333/04. Składając zapewnienie

wnioskodawczyni oświadczyła, że M. L. nie sporządziła testamentu. Sąd, ustalając krąg spadkobierców po M. L., oparł się więc na przepisach kodeksu cywilnego dotyczących dziedziczenia ustawowego. Zgodnie z art. 931 § 1 k.c. w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Sąd na podstawie zapewnienia złożonego przez wnioskodawczynię w niniejszej sprawie, które uznał za wiarygodne w całości oraz mając na uwadze treść powołanego wyżej przepisu ustalił, że spadek po M. L. nabyli na podstawie ustawy jej mąż K. L. (2) oraz córki A. S. (2) oraz D. L. – każde w 1/3 części.

Takie ustalenie zbieżne jest z treścią postanowienia z dnia 31 stycznia 2005 r., wydanego w sprawie IV Ns 1333/04. To z kolei prowadzi do stwierdzenia, że brak jest podstaw do zmiany tego postanowienia. Postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie doprowadziło bowiem do ustalenia, że krąg spadkobierców po M. L. oraz podstawa dziedziczenia są identyczne jak te ustalone przez Sąd w sprawie IV Ns 1333/04. Wnioskodawczyni nie tylko nie przedstawiła jakichkolwiek dowodów na poparcie swojego twierdzenia, że to ona powinna być jedyną spadkobierczynią M. L., w szczególności jakiegokolwiek testamentu zmarłej, ale swoim zapewnieniem wręcz potwierdziła, że krąg spadkobierców po M. L. jest taki, jak ten ustalony w postanowieniu z dnia 31 stycznia 2005 r. Powództwo o uznanie A. S. (2), F. S. oraz J. S. za niegodnych dziedziczenia po M. L. i K. L. (2) zostało natomiast prawomocnie oddalone.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 931 § 1 k. c. oraz art. 679 § 3 k.p.c. a contrario orzekł jak w punkcie I sentencji postanowienia.

O kosztach Sąd orzekł jak w punkcie II sentencji postanowienia, za podstawę rozstrzygnięcia przyjmując art. 520 § 1 k.p.c.

SSR Paweł Szymański

Zarządzenie: odpis postanowienia z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawczyni.